

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 45g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (1) lit. e) din
Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

CHIȘINĂU

20 iulie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
 dlui Eduard ABABEI,
 dlui Nicolae ROȘCA,
 dnei Liuba ȘOVA,
 dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
 cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 19 martie 2020,
 Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
 Având în vedere actele și lucrările dosarului,
 Deliberând pe 20 iulie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 115 alin. (1) lit. e) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată din oficiu de dna judecător Natalia Iordachi, în dosarul nr. 2i-199/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 8 decembrie 2017, S.R.L. „Tulparex” prin administratorul statutar a depus o cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență în privința sa.

4. Prin Hotărârea din 19 septembrie 2018 Judecătoria Chișinău, sediul central, a intentat procesul de insolvență în privința S.R.L. „Tulparex” și a desemnat administratorul insolvenței.

5. În termenul stabilit de instanța de judecată au depus cereri de admitere a creanțelor față de debitorul insolvent S.R.L. „Tulparex”, după cum urmează, Serviciul Fiscal de Stat cu creanțe chirografare în sumă de 65885 lei și B.C. „Investprivatbank” S.A. în procedură de lichidare cu creanțe garantate în sumă de 31809513 lei.

6. Administratorul insolvenței a întocmit și a depus în instanță tabelul definitiv al creanțelor, în care a fost acceptată integral creanța Serviciului Fiscal de Stat, dar a fost respinsă (neacceptată) creanța B.C. „Investprivatbank” S.A. în procedură de lichidare.

7. Pe 11 decembrie 2018, în termen legal, lichidatorul B.C. „Investprivatbank” S.A. a contestat tabelul definitiv al creanțelor debitorului în partea care se referă la neacceptarea creanței B.C. „Investprivatbank” S.A.

8. Pe 30 mai 2019 a avut loc ședința de validare a creanțelor creditorilor S.R.L. „Tulparex”. În cadrul acestei ședințe au fost validate integral creanțele acceptate și necontestate ale Serviciului Fiscal de Stat. Examinarea contestației B.C.

„Investprivatbank” S.A. depusă împotriva actului de neacceptare a creanței sale a fost amânată pentru o dată ulterioară.

9. Pe 7 iunie 2019 s-a desfășurat adunarea creditorilor S.R.L. „Tulparex”, la care a participat unicul creditor validat – Serviciul Fiscal de Stat. La această adunare s-a hotărât intrarea în faliment a SRL „Tulparex”, desemnarea lichidatorului și îndeplinirea tuturor formalităților specifice procedurii falimentului.

10. Prin Încheierea Judecătorei Chișinău din 26 iunie 2019 s-a respins demersul administratorului insolvenței privind aplicarea procedurii falimentului față de SRL „Tulparex”.

11. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 8 octombrie 2019 s-a casat Încheierea Judecătorei Chișinău din 26 iunie 2019 ca fiind ilegală și cauza s-a remis spre o nouă examinare în instanța de fond.

12. În cadrul reexaminării demersului administratorului insolvenței privind aplicarea procedurii de faliment față de S.R.L. „Tulparex”, dna judecător Natalia Iordachi, din oficiu, a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 115 alin. (1) lit. e) din Legea insolvenței.

13. Prin Încheierea din 27 februarie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul central, a ridicat excepția de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

14. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 114 Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...].”

15. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 115 Condițiile intrării în faliment

„(1) Instanța de insolvență decide prin încheiere intrarea imediată în faliment, dar nu mai târziu de 5 zile lucrătoare, în următoarele cazuri:

- a) debitorul nu și-a declarat intenția de a se restructura sau este decăzut din dreptul de a propune un plan al procedurii de restructurare, iar creditorii nu cer restructurarea lui;
- b) niciunul dintre participanții la procedură nu a propus un plan al procedurii de restructurare, în condițiile și termenele stabilite de prezenta lege, sau niciunul dintre planurile propuse nu a fost acceptat și confirmat;
- c) debitorul și-a declarat intenția de a se restructura, dar nu a propus în termen un plan de restructurare ori planul lui nu a fost acceptat și confirmat;

d) obligațiile de plată și celelalte sarcini asumate nu sunt îndeplinite în condițiile stipulate în planul confirmat sau activitatea debitorului desfășurată pe parcursul restructurării aduce pierderi masei debitoare;

e) **adunarea creditorilor a aprobat raportul administratorului insolvenței în care se propune intrarea debitorului în faliment.**

(2) Instanța de insolvență va pronunța, prin încheierea de intrare în faliment, dizolvarea societății debitoare și va dispune:

a) desemnarea unui lichidator, stabilirea atribuțiilor acestuia;

b) valorificarea și lichidarea masei debitoare.

(3) Actele cu titlu gratuit, precum și celelalte acte, exceptându-le pe cele permise de planul procedurii de restructurare, efectuate între data confirmării planului procedurii de restructurare și data intrării în faliment sunt nule.

(4) Încheierea de intentare a procedurii falimentului se publică în modul prevăzut la art.7.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

16. Autorul excepției susține că norma prevăzută la articolul 115 alin. (1) lit.e) din Legea insolvenței limitează competența instanței de insolvență de a efectua controlul deplină jurisdicție al cauzelor examinate, fapt ce reprezintă o ingerință inadmisibilă în garanțiile procesuale acordate magistraților la exercitarea actului de justiție. Prin această prevedere, legislatorul a stabilit că instanța de insolvență poate adopta doar o singură soluție, *i.e.* „de intrare în faliment”, neavând o marjă de discreție.

17. Autorul consideră că norma contestată stabilește că instanța de judecată urmează să emită un act judecătoresc în privința unei hotărâri a adunării creditorilor „de intrare a debitorului în faliment”, fără a avea posibilitatea de a efectua un control judiciar al acestei hotărâri.

18. Autorul consideră că norma contestată vine în contradicție cu articolele 1 alin. (3), 114 și 116 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

19. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

21. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dna judecător Natalia Iordachi, în dosarul nr. 2i-199/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

22. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 115 alin.(1) lit. e) din Legea insolvenței, potrivit căruia instanța de insolvență

decide prin încheiere intrarea imediată în faliment, dar nu mai târziu de 5 zile lucrătoare, în cazul în care „adunarea creditorilor a aprobat raportul administratorului insolvenței în care se propune intrarea debitorului în faliment”. Curtea admite că norma contestată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, în cadrul procesului de insolvență intentat se examinează demersul administratorului insolvenței privind aplicarea procedurii falimentului față de debitorul insolvent.

23. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

24. Curtea reține că autorul sesizării a invocat incidența articolelor 1 alin. (3) [*statul de drept*], 114 [*înfăptuirea justiției*] și 116 alin. (1) [*statutul judecătorilor*] din Constituție,

25. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 1 alin. (3) din Constituție, Curtea subliniază că această normă comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor legilor Republicii Moldova și nu poate constitui un reper separat. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu un drept fundamental (a se vedea, în acest sens, HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 18; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 7 din 24 ianuarie 2020, § 17; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 18; DCC nr. 30 din 19 martie 2020, § 18; DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, § 23).

26. Din analiza sa abstractă, Curtea nu poate reține argumentele autorului sesizării referitoare la încălcarea articolelor 114 și 116 alin. (1) din Constituție.

27. Pornind de la obiectul sesizării, Curtea reiterează că procedura de insolvență este o procedură civilă necontencioasă, care se deosebește de alte proceduri după modul de intentare, de examinare și de soluționare a cauzelor, precum și după complexitatea acțiunilor care se desfășoară sub autoritatea instanței. Prevederile din Legea insolvenței se interpretează și se aplică sistematic pentru a se asigura atât caracterul unitar al procedurilor speciale reglementate (de faliment, de faliment simplificat, de restructurare, de restructurare accelerată etc.), cât și eficiența actului de justiție (a se vedea DCC nr. 150 din 26 decembrie 2019, §23-24).

28. Curtea notează că norma contestată obligă instanța de insolvență să pronunțe o încheiere de intrare imediată în faliment, dar nu mai târziu de 5 zile lucrătoare, în cazul în care adunarea creditorilor a aprobat raportul administratorului insolvenței în care se propune intrarea debitorului în faliment. În viziunea autorului sesizării, această normă este de natură să afecteze dreptul eventualului creditor, titular de creanțe contestate, de a participa la adunarea creditorilor și de a-și exercita în cadrul acesteia drepturile de creditor. El afirmă că instanța de insolvență, având cunoștință de faptul că adunarea creditorilor s-a desfășurat cu încălcarea dreptului eventualului creditor, este lipsită de posibilitatea de a verifica legalitatea hotărârilor adoptate de o astfel de adunare.

29. Curtea observă că norma contestată nu permite instanței de insolvență să verifice din oficiu legalitatea hotărârii adunării creditorilor, fiind ținută să accepte soluția propusă de administratorul insolvenței și acceptată de creditorii ca principalii beneficiari ai procesului de insolvență. În același sens, potrivit

articolului 5 alin. (7) din Legea insolvabilității, instanța de insolvabilitate nu are în competența sa atribuții manageriale, acestea fiind exercitate de administratorul insolvabilității, de lichidator sau, în mod excepțional, de către debitor, dacă nu i s-a ridicat dreptul de a-și administra patrimoniul. Deciziile manageriale pot fi controlate sub aspectul oportunității de către creditorii prin organele lor. În acest sens, articolul 59 din Legea insolvabilității stabilește că hotărârile adunării creditorilor pot fi anulate de instanța de insolvabilitate la cererea creditorilor, administratorului insolvabilității sau a debitorului insolvabil, dacă se invocă încălcări de procedură sau, după caz, motive de ilegalitate.

30. Curtea notează că impunerea unor astfel de soluții nu înseamnă că legislatorul a procedat contrar dispozițiilor constituționale și a prevăzut norme de natură să știrbească independența judecătorului sau să limiteze competența instanței de a efectua controlul deplină jurisdicție al situațiilor examinate.

31. Analiza sistematică a legislației evidențiază că legislatorul a pus la dispoziția participanților la procesul de insolvabilitate mecanisme juridice speciale pentru ca aceștia să-și apere de sine-stătător drepturile afectate. Ca mecanism legal relevant situației invocate în sesizare servesc dispozițiile exprese ale articolului 144 alin. (5) din Legea insolvabilității. Aceste dispoziții prevăd că „creditorul care are creanțe contestate este în drept, până la judecarea irevocabilă a contestației, să solicite instanței să declare, prin încheiere motivată, creanța sa ca fiind admisă parțial sau integral cu statut provizoriu la masa credală. Admiterea creanței cu statut provizoriu acordă unui asemenea creditor dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, de a înainta și de a retrage candidatura administratorului insolvabilității/lichidatorului, dar fără dreptul de a participa la distribuirile de sume și de a se realiza împotriva debitorului sau a membrilor ori asociațiilor acestuia. Admiterea ulterioară a contestației și/sau radierea creanței trecute în tabel cu titlu provizoriu nu pot servi ca temei legal pentru anularea hotărârilor adoptate de adunarea creditorilor cu participarea acestora sau pentru revocarea candidaturii administratorului insolvabilității/lichidatorului”.

32. Astfel, Curtea nu găsește argumente care ar demonstra contrarietatea dintre dispoziția articolului 115 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității și cele ale articolelor 114 și 116 alin. (1) din Constituție.

33. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „adunarea creditorilor a aprobat raportul administratorului insolvabilității în care se propune intrarea debitorului în faliment” din articolul 115 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată din oficiu de dna judecător Natalia Iordachi, în dosarul nr. 2i-199/18, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 20 iulie 2020

DCC nr. 86

Dosarul 45g/2020